

Hasselhöjdens kalkbrott

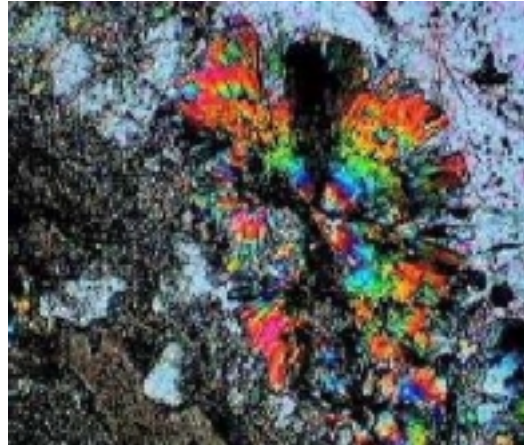
en för Sverige ovanlig mineralforekomst

Kjell Gatedal

Hasselhöjdens kalkbrott är beläget på östra sidan av Brunnsjön, väster om Älvstorp, kartblad 11 E Filipstad SO. Den mer kända Brunnsjögruvan ligger väster om Brunnsjöns södra ände.

Kalkstenen i Hasselhöjden har brutits i två större brott, samt två mindre. Den skrotsten som ses på varpen innehåller föroreningar av främst klorit, kvarts och vinröda körtlar av en järn-dolomit fas. Det mineraliseringssystem som har avsatts i karbonatmassan som tunna gångar och sliror är vad man kallar "kvarts stringers", alltså SiO-rika lösningar. Det som i första hand är intressant är att man finner tunna ådror och körtlar med zinkblände i färgerna grönt, gult till brunt. Dessa är i och för sig inte intressanta, men jag har funnit att det tillsammans med zinkbländet förekommer mineralet monazit. Jag uppskattar att förhållandet zinkblände-monazit är ungefärligen 1-1. I vittrade stuffer ser man lättast skillnaden på monazit och zinkbländet, genom att monaziten inte vittrar, har en brun färg och ett mussligt brott.

Jag har genom åren studerat ett flertal polerprover av mineraliseringen och funnit att följande mineral förekommer: zinkblände, blyglans, monazit, kvarts, klorit, dolomit, kalkspat, tremolit, kopparglans, gediget silver, gediget koppar, kuprit, bornit, kopparkis, magnetit, svavelkis, hemimorfit, covellit, digenit, djurleit, akantit (silverglans), spinell, stromeyerit, mackinstryit, malakit, azurit, rutil, hematit och sällsynt wollastonit. Dessutom förekommer bergbeck.

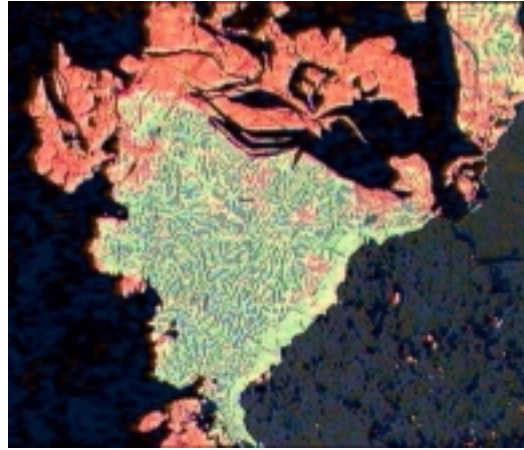

Hemimorphite, Hasselhöjden
Tunnslip, genomfallande ljus, korsade nicoler.

Ofta ser man zinkblände med oxidationshinnor i vackra färger. Många har trott att detta är stromeyerit, men det är små inneslutningar av kopparglans som orsakar detta färgspel. En del av zinkbländet kan uppvisa fluorescens i kortvägigt UV-ljus, grön till gulaktig. Även fosforescens kan observeras. Stromeyerit-mackinstryit ses som mindre myrmekeiska ("kaosmönster") bildningar i gediget koppar-gediget silver. Det är endast möjligt att observera detta i polerprov, under polarisationsmikroskop. Även blyglans-zinkblände uppvisar ibland "kaosmönster", vilket tyder på att dessa lösningar har kristalliserats snabbt. Det som är anmärkningsvärt med hemimorfiten, är att den ses vanligt tillsammans med gediget koppar-silver, kopparglans och covellin, som accikulära, spherulitiska bildningar. Som sällsynthet kan man finna

hemimorfiten i vittrade zinkblände-stuffer. Ibland ses mindre drusrum med kvartskristaller, som är omgivna av kalkspat. När kalkspaten syras finner man ofta skarpa kristaller av dolomit. Kvartskristallerna är oftast vattenklara, men ibland, i små kristaller, kan man se inneslutningar av rutil och hematit. Endast i ett fall har jag funnit en kvartsstuff med kristaller upp till 2 cm i diameter.

Avslutningsvis kan sägas att Hasselhöjden är väl vart ett besök, lycka till.

Stromeyerit, Hasselhöjden
Reflekterat ljus, öppna nicoler. Bildfält 0,20x0,20 mm.